

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

จากนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กปฐมวัย (0 – 5 ปี) ระยะยาว พ.ศ. 2550 – 2559 ได้ให้ความหมายของเด็กปฐมวัยว่า “เด็กปฐมวัย” คือ เด็กตั้งแต่ปฏิสนธิจนถึงอายุ 5 ปี 11 เดือน 29 วัน หรือต่ำกว่า 6 ปี การจัดการศึกษานั้นได้แบ่งเป็น 3 รูปแบบคือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยการจัดการศึกษาปฐมวัย ต้องเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและจัดกระบวนการเรียนรู้ตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน เนื่องจากช่วงปฐมวัยเป็นช่วงที่มีการพัฒนาการด้านสมอง และการเรียนรู้อย่างรวดเร็วที่สุด ดังนั้นจึงถือได้ว่าช่วงปฐมวัยเป็นช่วงวัยที่ต้องการการปลูกฝังดูแลเป็นพิเศษ เพื่อจะได้เป็นรากฐานที่สำคัญของการเรียนรู้ และการพัฒนาตลอดชีวิต เพื่อให้เติบโตขึ้นเป็นเด็กฉลาดและประสบความสำเร็จในชีวิต (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550, หน้า 1)

นอกจากนี้กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ในปี พ.ศ. 2557 ได้สำรวจจำนวนเด็กปฐมวัยที่มีอายุ 0 – 5 ปี มีจำนวน 5,842,069 คน ซึ่งแบ่งตามการดูแลและการจัดการศึกษาสามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มเด็กอายุ 0 – 3 ปี จำนวน 2,850,937 คน และกลุ่มเด็กอายุ 3 – 5 ปี จำนวน 2,991,132 คน การเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กได้รับการเลี้ยงดูโดยครอบครัว เด็กที่ไม่สามารถเลี้ยงดูได้จะถูกส่งไปสถานรับเลี้ยงเด็กสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย พบประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับการดูแลเด็กปฐมวัยในช่วงอายุ 0 – 3 ปี ที่ได้รับการดูแลเลี้ยงดูเบื้องต้นและพัฒนาจากครอบครัว ยังขาดการส่งเสริมและดูแลอย่างเป็นระบบ เนื่องจากครอบครัวส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะในการดูแลเด็กปฐมวัยอย่างเหมาะสมตามพัฒนาการ ดังนี้ 1) การเข้าไม่ถึงโอกาสทางการศึกษา โดยมีเด็กอายุ 3 – 5 ปี จำนวน 2,466,693 คน หรือร้อยละ 82.5 ของเด็กอายุในช่วง 3 – 5 ปี ยังไม่ได้เรียนหนังสือ 2) ขาดการดูแลที่ดีและมีคุณภาพอยู่ในการดูแลของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ไม่ได้มาตรฐาน หรือมีมาตรฐานในระดับขั้นต่ำ 3) ความหลากหลายในการพัฒนา

คุณภาพศูนย์เด็กเล็ก ปัจจุบันเป็นที่น่าวิตกและถือเป็นวิกฤตของเด็กปฐมวัย เนื่องจากข้อเท็จจริงจากการประเมินสถานการณ์และทดสอบพัฒนาการอย่างคัดกรองในเด็กปฐมวัย (อายุ 0 - 5 ปี) พบว่า มีพัฒนาการที่ล่าช้าในด้าน 1) ด้านร่างกาย 2) ด้านอารมณ์จิตใจ 3) ด้านสังคม 4) ด้านสติปัญญา

เนื่องจากขณะนี้เด็กปฐมวัยได้รับการสนับสนุนที่ไม่เหมาะสมกับธรรมชาติของวัย เช่น การที่ผู้ปกครองให้เด็กเรียนกวดวิชาเพื่อสอบเข้าโรงเรียนชั้นประถมศึกษาที่มีชื่อเสียงและอีกปัญหาหนึ่งที่สำคัญ คือ การที่โรงเรียนในระดับอนุบาลจำนวนมากเปิดสอนพิเศษเพิ่มเติมในช่วงวันหยุดหรือปิดเทอม รวมถึงการเร่งเรียน เขียนและอ่านเกินพัฒนาการของเด็ก ซึ่งเป็นความเข้าใจที่คาดเคลื่อนในการจัดการศึกษาปฐมวัย ทำให้การศึกษาปฐมวัยในวันนี้ มุ่งเน้นแต่การท่องจำความรู้ เพื่อสอบแข่งขันและเน้นเฉพาะ ด้านเนื้อหาสาระมากกว่าการพัฒนาด้านทักษะกระบวนการ ได้แก่ การคิดแก้ปัญหา การตัดสินใจ การให้เหตุผล รวมถึงการขาดการพัฒนาด้านคุณธรรม และคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้การดำเนินชีวิต ส่งผลให้เด็กขาดแรงจูงใจในการเรียนรู้ ขาดทักษะในการทำงานร่วมกับคนอื่น และขาดทักษะความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและผู้อื่น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550, หน้า 11)

ปัญหาสำคัญของการศึกษาปฐมวัย พบว่า 1) ครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องปรัชญาการพัฒนาเด็กปฐมวัย ปัจจุบันการเรียนการสอนเด็กปฐมวัยดำเนินการโดยปราศจากความเข้าใจในปรัชญาพื้นฐานที่มีต่อมนุษย์ โดยเฉพาะช่วงปฐมวัยของชีวิต รวมทั้งขาดความรู้ความเข้าใจถึงความสำคัญของการคุ้มครองป้องกันให้เด็กทุกคนอยู่รอดปลอดภัย มีพัฒนาการและเจริญเติบโตตามวัยทุกด้าน 2) ครูผู้สอนขาดการวิจัย/ความรู้เชิงสังเคราะห์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็ก มีการศึกษาวิจัยองค์ความรู้ใหม่ๆ ทั้งองค์ความรู้เรื่องพัฒนาการเด็ก องค์ความรู้เรื่องการอบรมเลี้ยงดูเด็กอย่างเหมาะสม และทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อการดูแลเด็กปฐมวัยในต่างประเทศมากมาย แต่การนำองค์ความรู้เหล่านี้มาศึกษาและนำมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการบริการและการศึกษาปฐมวัยในบริบทของประเทศมีน้อยขาดการกระตุ้นให้เกิดการวิจัยและพัฒนา รวมทั้งการเผยแพร่ที่จะนำมาสู่การส่งเสริมให้เกิดความเชี่ยวชาญแก่ครูผู้สอนและผู้วิจัยระดับอุดมศึกษา ในอันที่จะนำมาฝึกอบรมให้เกิดประโยชน์แก่เด็กปฐมวัยในระยะยาว 3) ครูผู้สอนขาดวิธีบริหารจัดการที่มีคุณภาพประสิทธิภาพ ผู้บริหารจัดการด้านการบริการและการศึกษาเด็กปฐมวัยส่วนใหญ่ไม่ได้รับความรู้เฉพาะทางที่จะช่วยจะแก้ไขให้การ

บริการแก่เด็กปฐมวัยเป็นไปอย่างมีคุณภาพ 4) ครูผู้สอนขาดการบูรณาการที่มีประสิทธิภาพ การพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเป็นองค์รวมต้องมีการบูรณาการของงานด้านต่างๆ ได้แก่ สุขภาพ การศึกษา การปกป้องคุ้มครอง ความมั่นคงทางสังคม สวัสดิการ โดยมีการประสานกับครอบครัว ชุมชน สังคมอย่างมีประสิทธิภาพและจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนให้ทันเหตุการณ์ มีบุคลากรพอเพียงกับการประสานความรู้และทักษะในทุกระดับ ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ และระดับชาติ 5) ขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานจัดบริการ/พัฒนาการให้ความรู้พ่อแม่ ผู้ปกครอง เกี่ยวกับการเลี้ยงดูลูก ทั้งภาครัฐและเอกชน แต่ก็ยังไม่สามารถจัดบริการเสริมกำลังครอบครัว เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยได้ครอบคลุม ทั้งถึงทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ ขาดการประสานงาน และไม่มีเอกของนโยบาย ตลอดจนทิศทางการศึกษา 6) ครูผู้สอนขาดการมีส่วนร่วมของชุมชน ประชาชน ประชาชนและชุมชนต้องมีส่วนร่วมและใส่ใจในการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มากขึ้น เพื่อให้พลังชุมชนและท้องถิ่นเป็นกำลังที่ช่วยดูแลเด็กได้อย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพ 7) ครูผู้สอนขาดการวางแผนระยะสั้นและระยะยาวไปสู่การปฏิบัติการ ประเทศไทยมีนโยบายและแผนพัฒนาเด็กมาเป็นเวลากว่า 20 ปี แต่ไม่ได้กำหนดผู้รับผิดชอบโดยตรงของการนำไปสู่การปฏิบัติ ขาดกลไกการดำเนินงาน ทั้งในระดับชาติ ระดับท้องถิ่น นอกจากนี้ยังไม่ได้มีการติดตามและประเมินผล ให้สามารถดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายและแผนต่างๆ 8) ครูผู้สอนขาดการระดมทรัพยากร ทุกภาคส่วนของสังคมโดยเฉพาะภาครัฐยังไม่ได้ลงทุนเพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้ชัดเจนเหมาะสมและต่อเนื่อง ด้วยความตระหนักถึงสถานการณ์ ปัญหาเด็กปฐมวัยที่กำลังจะเกิดขึ้นในขณะนี้ รวมทั้งเจตนาารมณ์ของรัฐบาลที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงแรงงาน กระทรวงวัฒนธรรมและกระทรวงที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้แทนองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาเด็กไม่น้อยกว่า 35 หน่วยงาน ทั้งภาครัฐและเอกชน จึงร่วมมือระดมสมองจัดทำร่างนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กปฐมวัย (0 - 5 ปี) ระยะยาว พ.ศ. 2550 - 2559 ฉบับนี้ขึ้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550, หน้า 14 - 17)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 มาตรา 49 วรรค 2 มีการกำหนดไว้ว่าให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้งทุกห้าปี สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกแห่ง ทุกสังกัด ทุกขนาดและทุกเขตพื้นที่การศึกษา ต้องได้รับการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ทุกแห่งต้องเร่งรัดให้มีการประเมิน

คุณภาพภายในของสถานศึกษาของตนเองและจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง รายงานต่อสำนักงานรับรองมาตรฐาน และการประเมินคุณภาพการศึกษา เพื่อรับการ ประเมินทำให้สถานศึกษาทุกแห่งเข้าใจและตระหนักถึงภารกิจตลอดจนการพัฒนาการ จัดการศึกษาและกระบวนการดำเนินการมากขึ้นดังนั้น หลักสูตรการเรียนการสอนในระดับ ปฐมวัยนี้ควรเป็นไปตามหลักวิชาการอนุบาล ไม่ใช่การจัดการเรียนการสอนตามใจครู หรือผู้ปกครองที่เชื่อมั่นว่าการอ่านออกเขียนได้ของเด็กสำคัญกว่าการที่พวกเขาได้เรียนรู้ อย่างชาญฉลาด เพื่อพัฒนาให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างสมอง สายตาและใช้มือเขียนเส้น รู้จักสีและอุปกรณ์ในลักษณะต่างๆ ก็จะทำให้เติบโตและเรียนเรื่องของการเขียน การอ่าน และการคิดเลขต่อไปได้เร็วขึ้น ทั้งจะสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ให้เด็กได้เป็นอย่างดี โดยครอบคลุมหลักเกณฑ์ในเรื่องต่อไปนี้ คือ 1 ประกอบด้วย 1) มาตรฐานด้านคุณภาพเด็ก 2) มาตรฐานด้านการจัดการเรียนรู้ 3) มาตรฐานด้านบริหารและการจัดการศึกษา 4) มาตรฐานด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2549, หน้า 3 – 11) การจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยนับว่าเป็นภารกิจที่ครูต้องให้ความสำคัญ เป็นอย่างยิ่ง เพราะเด็กปฐมวัยที่ยังช่วยเหลือตนเองไม่ได้หรือช่วยเหลือตัวเองได้น้อย ครูต้องสามารถจัดประสบการณ์ให้เหมาะสมกับวัยและตามความต้องการของเด็ก อันจะ ส่งผลให้เด็กได้มีการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา และจะเป็นการ เตรียมความพร้อมสำหรับเด็กไทยในอนาคตต่อไป (พิภพ ธรรมประชา, หน้าบทคัดย่อ)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ซึ่งมีวิสัยทัศน์

ในการบริหารจัดการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 เป็นองค์กร หลักในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีคุณภาพและมาตรฐาน ประชากรวัยเข้าเรียนได้ อย่างทั่วถึง และมีพันธกิจเพื่อพัฒนาและส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพ โดยพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคล ที่มีความรู้ คุณธรรม มีความสามารถตามมาตรฐานการศึกษา โดยเฉพาะในช่วงปฐมวัย ซึ่งเป็นช่วงการศึกษาที่สำคัญที่สุดเพราะเป็นจุดเริ่มต้นของการศึกษาและนำไปสู่การพัฒนา คุณภาพระดับสากลโดยมีเป้าประสงค์ 1) ผู้เรียนทุกคนมีคุณภาพมาตรฐานการศึกษา ขั้นพื้นฐานและพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ 2) ประชากรวัยเรียนทุกคน ได้รับโอกาสทาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน 15 ปี อย่างทั่วถึงและได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ 3) ครูและ บุคลากรทางการศึกษา สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเต็มตามศักยภาพ 4) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา มีความเข้มแข็งเป็นกลไกขับเคลื่อน

การศึกษาขั้นพื้นฐานสู่ความเป็นเลิศ

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่า การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย เป็นการจัดการศึกษาที่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียน ซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยได้ ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูผู้สอนระดับปฐมวัยในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จึงมีความสนใจที่จะศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ และใช้เป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาและปรับปรุงโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ให้มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยให้กับบุตรหลานเพื่อให้เกิดความพึงพอใจสูงสุดต่อผู้มารับบริการ

คำถามของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามการวิจัยไว้ดังนี้

1. ความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการจัดการศึกษาตามกรอบมาตรฐานระดับปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 อยู่ในระดับใด
2. ความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการจัดการศึกษาตามกรอบมาตรฐานระดับปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำแนกตามสถานภาพ แตกต่างกันหรือไม่
3. ความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการจัดการศึกษาตามกรอบมาตรฐานระดับปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา แตกต่างกันหรือไม่
4. ความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการจัดการศึกษาตามกรอบมาตรฐานระดับปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน แตกต่างกันหรือไม่
5. แนวทางในการพัฒนาความพึงพอใจเพื่อยกระดับความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการจัดการศึกษาตามกรอบมาตรฐานระดับปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 เป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการจัดการศึกษาตามกรอบมาตรฐานระดับปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการจัดการศึกษาตามกรอบมาตรฐานระดับปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำแนกตามสถานภาพ
3. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการจัดการศึกษาตามกรอบมาตรฐานระดับปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา
4. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการจัดการศึกษาตามกรอบมาตรฐานระดับปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน
5. เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาความพึงพอใจเพื่อยกระดับความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการจัดการศึกษาตามกรอบมาตรฐานระดับปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

สมมติฐานของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานการวิจัยไว้ดังนี้

1. ความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการจัดการศึกษาตามกรอบมาตรฐานระดับปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 อยู่ใน ระดับมาก
2. ความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการจัดการศึกษาตามกรอบมาตรฐานระดับปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำแนกตามสถานภาพ แตกต่างกัน
3. ความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการจัดการศึกษาตามกรอบมาตรฐานระดับปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

สกลนคร เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา แตกต่างกัน

4. ความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการจัดการศึกษาตามกรอบมาตรฐานระดับปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน แตกต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จะเกิดประโยชน์ดังนี้

1. ผลการวิจัยครั้งนี้จะทำให้ทราบถึงระดับความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการจัดการศึกษาตามกรอบมาตรฐานระดับปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 1 ซึ่งจะมีผลต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของนักเรียนต่อไป

2. เพื่อเป็นข้อมูลและใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาปฐมวัย อันจะช่วยในการปรับปรุงและพัฒนาต่อความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการจัดการศึกษาตามกรอบมาตรฐานระดับปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 1 ให้มีประสิทธิภาพตรงตามความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้ปกครอง ผู้บริหารโรงเรียน ครูปฐมวัย และประธานคณะกรรมการสถานศึกษา จาก 174 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 1 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 8,017 คน จำแนกเป็นผู้ปกครอง 7,274 คน ผู้บริหาร จำนวน 210 คน ครูปฐมวัย จำนวน 359 คน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 174 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ปกครอง ผู้บริหารโรงเรียน ครูปฐมวัย และประธานคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 1 โดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2556,

หน้า 121)

ได้กลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำ 370 คน แต่ในการวิจัยครั้งนี้กำหนดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 467 คน และใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) จำแนกเป็นผู้ปกครอง 246 คน ผู้บริหาร จำนวน 69 คน ครูปฐมวัย จำนวน 83 คน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 69 คน มีรายละเอียดตามขั้นตอน ดังนี้

1.2.1 แบ่งโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยการแบ่งชั้นตามขนาดของโรงเรียน คือ ขนาดเล็ก จำนวน 52 โรงเรียน ขนาดกลาง จำนวน 89 โรงเรียน และขนาดใหญ่จำนวน 33 โรงเรียน

1.2.2 สุ่มเลือกโรงเรียนแต่ละขนาดมาร้อยละ 40 ของโรงเรียน

จำแนกตามขนาดโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ใช้วิธีการจับสลากแบบใส่คืน ได้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 69 โรงเรียน รายละเอียดดังนี้

1.2.2.1 ขนาดเล็ก จำนวน 22 โรงเรียน

1.2.2.2 ขนาดกลาง จำนวน 33 โรงเรียน

1.2.2.3 ขนาดใหญ่ จำนวน 14 โรงเรียน

1.2.3 เลือกกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารแบบเจาะจง โดยเลือกผู้บริหาร

จากโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง ได้กลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร จำนวน 69 คน

1.2.4 กำหนดกลุ่มตัวอย่างครูปฐมวัยตามขนาดโรงเรียน เพื่อให้

เหมาะสมตามจำนวนครูในโรงเรียน ผู้วิจัยจึงกำหนดให้ครูปฐมวัยโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนละ 1 คน ครูปฐมวัยโรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนละ 1 และครูปฐมวัยโรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนละ 2 คน ได้กลุ่มตัวอย่างครูปฐมวัย จำนวน 83 คน รายละเอียดดังนี้

1.2.4.1 ขนาดเล็ก จำนวน 22 คน

1.2.4.2 ขนาดกลาง จำนวน 33 คน

1.2.4.3 ขนาดใหญ่ จำนวน 28 คน

1.2.5 กำหนดกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครอง เพื่อให้เหมาะสมตาม

จำนวนนักเรียนระดับปฐมวัยในโรงเรียน ผู้วิจัยจึงกำหนดให้ผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนละ 2 คน ผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยโรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนละ 4 และผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยโรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนละ 5 คน ได้กลุ่ม

ตัวอย่างผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัย จำนวน 246 คน รายละเอียดดังนี้

1.2.6 เลือกกลุ่มตัวอย่างประธานคณะกรรมการสถานศึกษาแบบเจาะจง โดยเลือกจากประธานคณะกรรมการสถานศึกษาในโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างได้กลุ่มตัวอย่างประธานคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 69 คน

ดังนั้นจึงได้กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้บริหาร 69 คน ครูปฐมวัย 83 คน ผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัย 246 คน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 69 คน

1.2.7 เพื่อให้ง่ายต่อการเก็บข้อมูลผู้วิจัยจึงกำหนดแยกโรงเรียนตามอำเภอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยใช้เกณฑ์กำหนดโรงเรียนร้อยละ 40

2. ขอบเขตด้านตัวแปร

2.1 ตัวแปรอิสระ

2.1.1 สถานภาพ ได้แก่ ผู้ปกครอง ผู้บริหารโรงเรียน ครูปฐมวัย ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา

2.1.2 วุฒิการศึกษาแบ่งเป็น 3 กลุ่มประกอบด้วย ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี

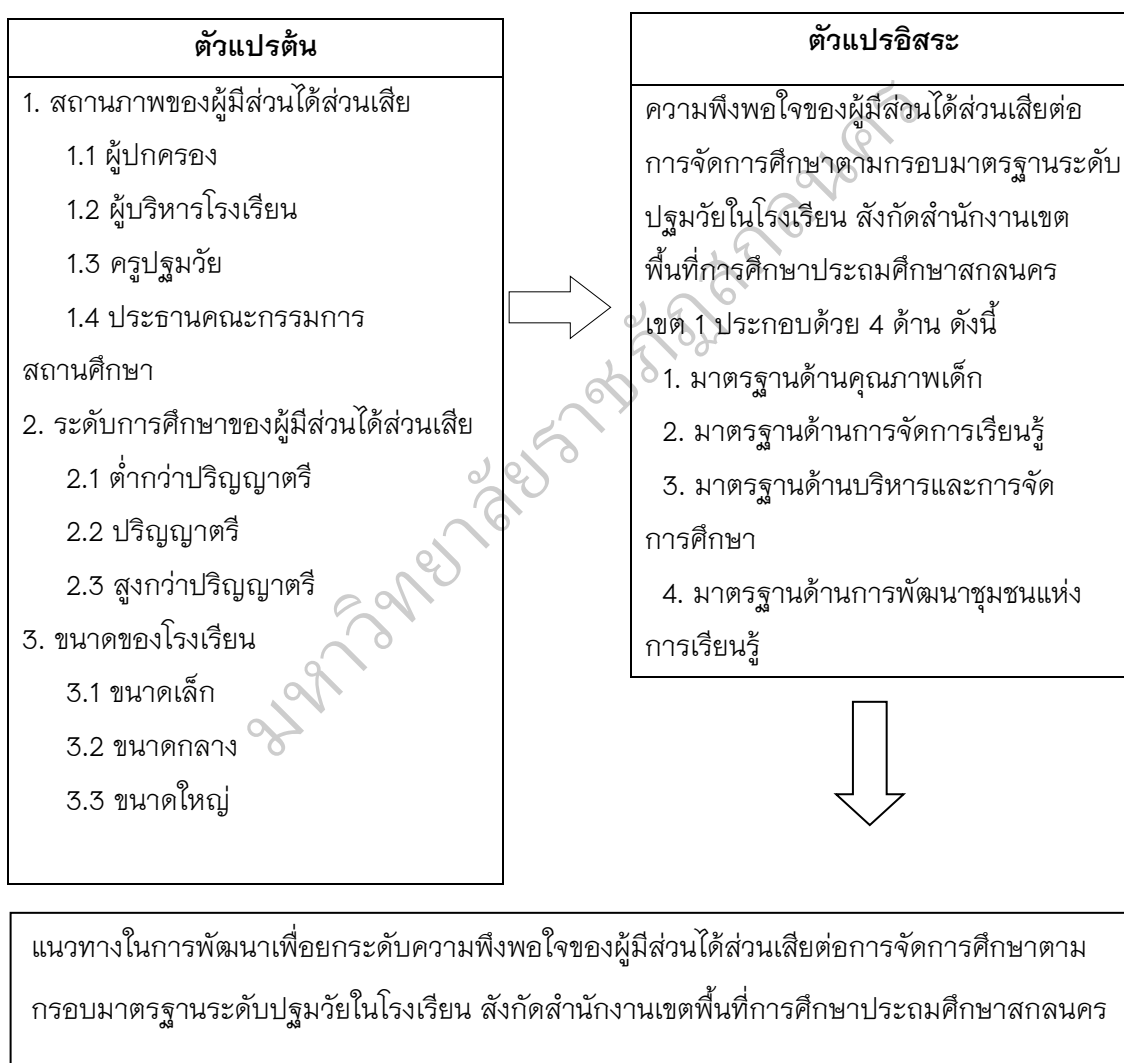
2.1.3 ขนาดของโรงเรียน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่

2.2 ตัวแปรตาม

ตัวแปรตาม คือ ความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการจัดการศึกษาตามกรอบมาตรฐานระดับปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ประกอบด้วย 4 ด้าน 1) มาตรฐานด้านคุณภาพเด็ก 2) มาตรฐานด้านการจัดการเรียนรู้ 3) มาตรฐานด้านบริหารและการจัดการศึกษา 4) มาตรฐานด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัย โดยใช้การจัด การศึกษาปฐมวัย 4 ด้านประกอบด้วย 1) มาตรฐานด้านคุณภาพเด็ก 2) มาตรฐานด้าน การจัดการเรียนรู้ 3) มาตรฐานด้านบริหารและการจัดการศึกษา 4) มาตรฐานด้าน การพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551, หน้า 8 – 14) ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้งานวิจัยมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น จึงได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะไว้ดังนี้

1. การจัดการศึกษาปฐมวัย หมายถึง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ปี ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1
  2. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หมายถึง ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ระดับปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ซึ่งประกอบด้วย
    - 2.1 ผู้ปกครอง หมายถึง บิดา มารดา และ/หรือ บุคคลอื่นที่ทำหน้าที่ในการอบรมเลี้ยงดูและให้การอุปการะต่อการเรียนของเด็กปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1
    - 2.2 ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งหรือรักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน หรือรองผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1
    - 2.3 ครูปฐมวัย หมายถึง ข้าราชการ บุคลากร ครูอัตราจ้างที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนในระดับปฐมวัยโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1
    - 2.4 ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1
3. ขนาดของโรงเรียน หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนแต่ละโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ขนาด ได้แก่
  - 3.1 โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนน้อยกว่า 120 คน
  - 3.2 โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนระหว่าง 120 – 300 คน
  - 3.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 301 คนขึ้นไป

4. ระดับการศึกษา หมายถึง วุฒิการศึกษาสูงสุดของผู้ปกครอง ผู้บริหาร โรงเรียน ครูพลุมวัยและประธานคณะกรรมการสถานศึกษาที่ได้รับในปัจจุบัน ได้แก่ ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี

5. ความพึงพอใจต่อการจัดการตามกรอบมาตรฐานระดับพลุมวัย หมายถึง การรับรู้ ความรู้สึกชอบ ความพอใจต่องานที่บรรลุตามเป้าหมายที่เราไว้วางไว้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการจัดการศึกษาพลุมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ใน 4 ด้าน 1) มาตรฐานด้านคุณภาพเด็ก 2) มาตรฐานด้านการจัดการเรียนรู้ 3) มาตรฐานด้านบริหารและการจัดการศึกษา 4) มาตรฐานด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ ประกอบด้วย

5.1 มาตรฐานด้านคุณภาพเด็ก หมายถึง สภาพที่เด็กมีคุณลักษณะ และค่านิยมที่พึงประสงค์ ประกอบด้วย เด็กมีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม เด็กสามารถทำงานจนสำเร็จ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริต สามารถคิดรวบยอดคิดแก้ปัญหา และคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เด็กมีความรู้และทักษะเบื้องต้น เด็กมีความสนใจใฝ่รู้รักการอ่าน และพัฒนาตนเอง เด็กมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพที่ดี เด็กมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว

5.2 มาตรฐานด้านการจัดการเรียนรู้ หมายถึง ครูที่มีคุณลักษณะในการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย มีคุณธรรม จริยธรรมมีวุฒิทางการศึกษา มีความรู้ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบ หมั่นพัฒนาตนเอง เข้ากับชุมชนได้ดีและมีความพอเพียง มีความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นเด็กเป็นสำคัญ

5.3 มาตรฐานด้านบริหารและการจัดการศึกษา หมายถึง ผู้บริหารที่มีคุณลักษณะในการบริหาร ประกอบด้วย มีคุณธรรม จริยธรรม และมีภาวะผู้นำ มีความสามารถในการบริหารจัดการ สถานศึกษามีการจัดองค์กรโครงสร้าง ระบบการบริหารงานและพัฒนาองค์กรอย่างเป็นระบบครบวงจร บริหารงานและการจัดการศึกษาโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน มีการจัดหลักสูตร และจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพเด็กหลากหลาย มีการจัดสภาพแวดล้อม และการบริการที่ส่งเสริมให้เด็กพัฒนาตามธรรมชาติอย่างเต็มศักยภาพ

5.4 มาตรฐานด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ หมายถึง สถานศึกษา

มีการสนับสนุนและใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาในท้องถิ่น มีการร่วมมือกันระหว่างบ้าน
องค์ทางศาสนา สถาบันวิชาการ และองค์กรภาครัฐและเอกชน เพื่อพัฒนาวิถีทาง
การศึกษาเรียนรู้ในชุมชน

6. แนวทางในการพัฒนา หมายถึง วิธีการเพื่อยกระดับความพึงพอใจ
ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการจัดการศึกษาตามกรอบมาตรฐานระดับปฐมวัยในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร